

Р.В.
У-91

~~УЧЕБНОЕ~~
~~УЧЕБНОЕ~~
~~УЧЕБНОЕ~~
У Ч Е Н И Е

ПРЕДЪ СВЯТЫМЪ КРЕЩЕНИЕМЪ.

Ч. 2 (к. 2 м)
У-91

ЪР АРЮОН КРЕСТ ЗУУЛУНИ ОМОНО
УМШКЧИ СУРГУМДЖИ.
505767

СОЧИНЕНИЕ ОСНОВАТЕЛЯ АЛТАЙСКОЙ ДУХОВНОЙ МИССИИ
Архимандрита Макария.

Б. И. С. П. О. Б. Е. Р. А.

НА РАЗГОВОРНОМЪ НАЯМЪЩОМЪ ЯЗЫКЪ

Изданіе Православнаго Миссіонерскаго Общества.

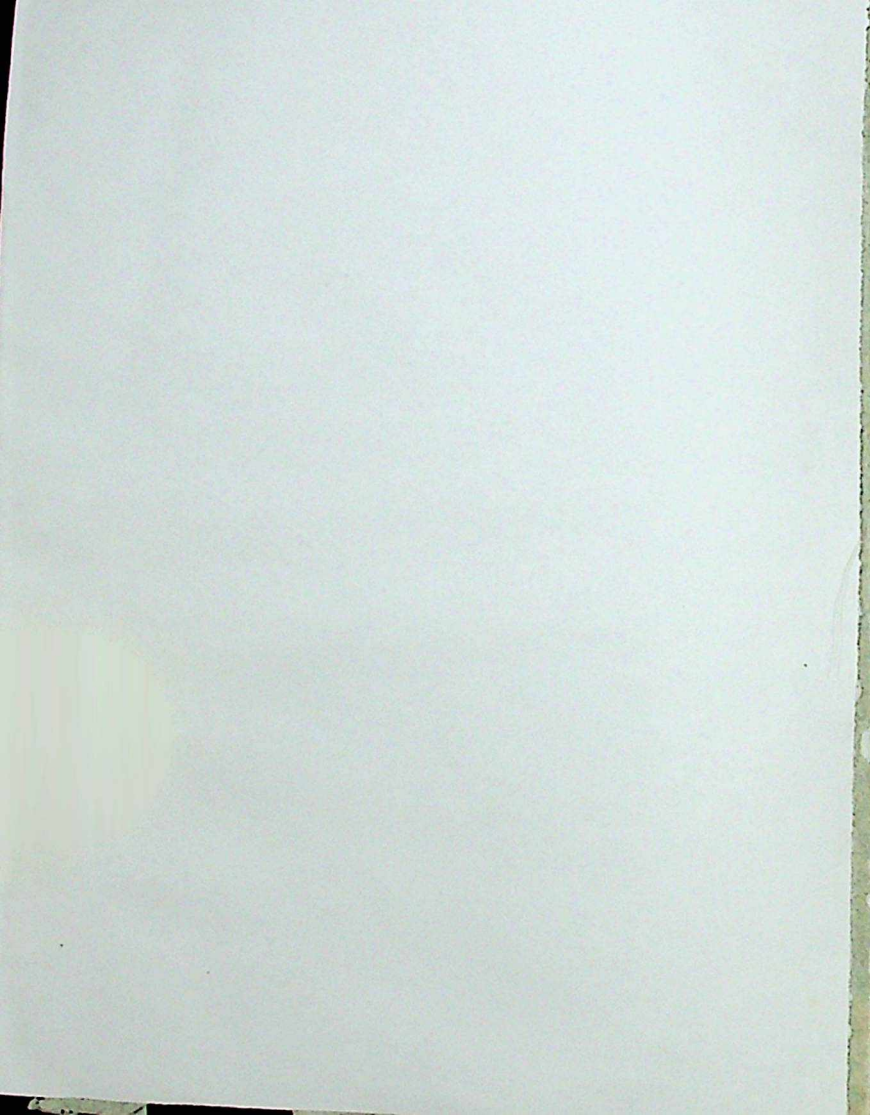
Отд. _____

Шифр _____

Аотразатинь Оуделу

С. М. А. У.

Типо-литографія Императорскаго университета.
1894.

28
Г-91

У Ч Е Н І Е

ПРЕДЪ СВЯТЫМЪ КРЕЩЕНІЕМЪ.

АРЮЮН КРЕСТ ЗУУЛУИИЭ ЭМОНӨ
УМШКЧН СУРЕУМДЖИ.

СОЧИНЕНІЕ ОСНОВАТЕЛЯ АЛТАЙСКОГО ДУХОВНОЙ МИССІИ
Архимандрита Макарія.

НА РАЗГОВОРНОМЪ КАЛМЫЦКОМЪ ЯЗЫКЪ.

Изданіе Православнаго Миссіонерскаго Общества.

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1894.

М. В. (2006)
407 (2003) 414

-5P87-

КАЛМЫЦКАЯ БИБЛИОТЕКА
Калмыцкая научно-исслед.
ин-т истории, филологии
и этнографии
в Ямало-Ненецком

Отъ Совѣта Братства Св. Гурія печатать разрѣшается.
Казань 2 марта 1894 г.

Предсѣдатель Совѣта Братства Св. Гурія Анастасій,
Епископъ Чебоксарскій.

Арююн крест зүүлгүни өмөнө
умшикчи сүргүмджи.

А, амарак мини, сонос.

Чи крест зүүкүдү дурта чи. Тэйкүля,
үүни төлө крест зүүкү юман: — үнүн Бур-
ханги медэкүни төлө, үнүн Бурханду итэ-
гекүни төлө, үнүн Бурхани мутурту ами
бейен барихуни төлө, үнүн Бурхани күчәр
бейе-махмуд сүнүсүн хоюран хамук нүүль
килинце бүкүнээсүн цебердүүлкүни төлө,
Бурхани зарлик номини йосар ябухуни тө-
лө, хайрилдәк эцеге экән үрүдни халәәдак
мету, үнүн хайрилдәк Бурхан байясаланг-
тагар халәхуни төлө, үкүкүсүнәәнән хойнө,
үнүн Бурхани таралангин оронду одхуни
төлө, тәндә келберши уга насун үргүлджи-
дү, гем өбөчин уга, гундул гүмшилга уга,

пүүл килинце уга, үкүль уга мөнгкү бай-
хүни төлө, — тэйминн төлөдү чи крест зүү-
кү керектэ мөн чи. Крест зүүкесүпайнэн хой-
но, чи үнүн Бурхани йеке ибаль адистид-
ту болон, йеке хайрни өгөлгүдү чиги күр-
түкү мөн чи.

А, амарак мини, ода келе.

Бейе - махмудан болон, сүнүсүн хойоран
хамук пүүль килинцесү тетэлгеджи цебер-
дүүлкүдү дуралан чи? Үкүкесүпайнэн хойно
үнүн Бурхани таралангинн оронду ороху-
ду дуралан чи? Үнүн Бурхани таралап-
гинн оронду үргүлджидү гем өбөчин уга,
күл уга мөнгкү амугууланг байхүдү ду-
ралан чи? Крест зүүкесээрэн дамджиджи үнүн
Бурхани мутурту сүнүсүн болон бейе-мах-
мудан барихудан дуралан чи? Үнүн Бур-
ханги медэджи, Түүни арююн зарлигинн
номинн йосар байхүдү дуралан чи?

А, амарак мини, сонос.

Үнүн Бурхан хамугинги цугарааги ме-
дэдэк, күмүн улүсинн үгүсүги соносодок, кү-

мүни уха медэдэк, кен болба чиги үнүн Бурханги мекельджи чидадак уга.

Ня, тэгэд сонос.

Кербе чи үнүн Бурханду итэgekүдү дурланд, крест зүүксерен дамжиджи Түүни мурту бейен бәрпхүдү чиги дурулхуларан кеза үкүкү күртүлэн, үнүн Бурханду итэгел сүзүкгән алдал уга, али зөбтөгөр бариджи бәйхү йосота мөн чи. Кербе чи үнүн Бурханду итэгелән оркодак болхун чини чамду түүндү чини үнүн Бурхани клинг тусуху мөн. Кербе чи мекелкүни, үнүн дээду йеке Бурхан чамду гем өбөчи илгекү мөн. Мекечи күмүн, хаяр седкилтә күмүн энә газар дээрә кишик уга болху дээрә, үкүксунәнән хөйиө үргүлджи галду зоболонг эдәлеку мөн. Кербе күүн бейени үкүтүлән үнүн Бурханду итэгелән сайнар кичәәдэк болхуни, үнүн Бурхан Бейени чиги түүндү тусулху мөн. Тәйме күмүндү үкүкү күртүлән үнүн итэгелән хадгалхуду күчир биши, харши дэгед килбир болон гөнгүн чиги мөн.

А, амарак мини, келе ода.

Крест зүүкөүһайнэн хөйнө, үнүн Бурханду үкүкү күртүлэн итэглэн хадагалджи кичэн чи?

Чидкүринги дурдуху керек уга.

Чидкүртү такиль дээджи өргөкү чиги керек уга мөн.

Балай номта ламанарини сургуулиду итэгекү керек уга, тэйме ламанарини бурханду мөргөкү керек уга.

Гүрүм гээдү чиги итэгекү керек уга.

Бөөлкү, удгулху чиги керек уга.

Дээдү үнүн Бурханаасу онгдан, ямаран болба чиги бурхадту мөргөкү йосун уга.

Окторгу газар хоюрааги заяксап, күмүн-амитан хамук улусинги цуктунн ибээджи хайрилдак, гакца дээду үнүн Бурханду мөргөкү йосута мөн.

Ямбар чиги муу юманги, али чиги улусту күсүкү йосун уга. Хамук күмүн-амитон улус цугараду сә күсүкү дээре, сә кекү йосута.

Махмуд бейен болон, сүнүсән чиги бузурдаху йосун уга.

Аркидаху йосун уга.

Мекелку йосун уга.

Худал келку йосун уга.

Эберяани сүнүсән болон, бейе махмудан чиги хамук нүүль килинцеесү цугаргасуни хадгалджи, цебер бариджи байхүйги кицаакү йосуа.

Биширелтә кебәр үнүн Бурхани арююн нәре дурдуджи, Түүнлә нилдәджи, үргүлджи Түүни дәреесү санаху керектә. Дәәдү үнүн Бурхан Эберән Бейени тәйме кебәр цебер болон, нүүль килинце уга байхүдү чини чиги чамдү түсулджи, чамаиги сургуху чиги мөн.

Тәйме кебәр цеберәр, нүүль килинце үгәр байхән сурху дәәре, кинаджи чиги байхү буй чи.

Дәәдү үнүн Бурханду үкүкү күртүлән итәгелән кезәәдү чиги сайнар кицаакүдү бата седкилән бариба би? Сана, бичигә, мекеле; чамаиги кен чиги күчәр келгүүджи байхү биши.

А, амарак мини!

Кербе чи Бурхани төлә зүүдүкүдү дур-

лаксан болхуни, дээдү үнүн Бурханги кени-
ни медэкү чи. Үүни төлөдү Бурхани зарлик
соносоху йосуа чи. Тэгэд чи кинәджи со-
нос. Би чамду Бурхани зарлик келеджи
өгүүлеү би. Чи чиги үнүн Бурхани зарлик
соносоджи, үнүн Бурхани арююн итәгелени
болон, Түүни зарлик помини чиги медэкү-
ни сурху чи. Тэгэд сонос. Үнүн Бурхан
гекчи: наран биши, сара биши, одон биши,
газар биши, окторгу биши, усун биши, чо-
лун биши, гал биши, салькин биши, модон
биши, адуусун мал биши, анг араата чиги
биши. Үнүн Бурхан гекчи:—дээрe уга дээ-
дү арююн, дээрe уга дээдү күңүс буюнта,
дээрe уга дээдү агуу пбәәлтә, дээрe уга дээдү
гүүн цецен мерген агуу оюн ухаата, цусун
махмуд уга, укул уга мөнгү дээдү Аб-
арююн Амисхал мөн. Үнүн Бурхан нидүн
уга Бейени үзүдүк, чикин уга Бейени со-
носодок, гар уга Бейени хамук юма кеджи
үйледэдэк, көл уга Бейени окторгу газар
дээрe дүүрүнг байдәк. Окторгу газар хою-
раиги Эберәәни оюн ухагаран, Эберәәни
агуу күчәрән, Эберәәни агуу йеке ибеләрен
дүүргүджи, энә хамук тотоиги цугаранги

Эберайни өлмэ медэлдэн бариджи байдак мөн. Үнүн Бурхан хамук юмаиги цугарайги медэдэк. Тэрэ минн ю санаджи байхү, минн ю кеджи байхү, минн ю келеджи байхү тотоиги цуктунн медэджи ангхардак. Түүнээсү бидэ ниге чиги юман ийр нууджи бултуулднн чндадак уга. Тэрэ хамук амитан улусинн цугаргани агүү йеке хайран ибээлтэ Эцеге мөн. Тэрэ хамук күмүн улусинн үнүн чиги Заргачи мөн: — Түүни зарга килинг хоюринн аюулта мөн.

Дээду гакца үнүн Бурхан гекчи гурбун нигурта болдок:—Эцеге, Көбүүн, Аб-арююн Амнехал гурбун. Энэ гурбулан-ниген мөн,— гурбун Бурхан биши, оро гакца дээдү Бурхан гурбан нигуурта мөн:—Бурхан Эцеге, Бурхан Көбүүн болон Бурхан Аб-арююн Амнехал,—энэ гурбулан хамдан ниген мөн.

Күүн бейени ниген болба чиги, бейедэн махмууд, сүнүсүн болон, сүнүсүн доторан ухаан байдакинги медэдэк;—энэ гурбан адакни;—махмууд, сүнүсүн ухаан гурбуулан ниге күүн болдок, гурбун күүн биши. Учир түүгэр, Бурхан чиги гурбун нигуурта болба чиги, гакцахан мөн. Кербе чи наран тала хая-

хуляран, түүни төгөрөгкѳини үзүнә чи, тәре төгөрөгкәәсү герел болон дулан чиги гарна. Герел дулан хоюр нарани төгөрөгкәәсү илгардак уга, зүгәр түүни бейедүни улдад байдак. Учир тәймәни төләдү, мөн тәре кебәр бидә гакцахан наран доторо, нарани эргеце төгөрөгкѳини, герелѳини болон дуланѳини чиги гурбулагини үзүнә бидә. Мөн тәймә кебәр гакца дээдү үнүн Бурхан чиги гурбуу нигурта мөн: — Эцеге, Көбүүн, Аб-арююу Амисхал гурбулан ниген мөн. Эцегәәсү төрөгчи Көбүүн, Эцегәәсү гардак Аб-арююу Амисхал, Эцегәәсү илгардак уга, энә гурбулан ниге мөн. Тәйгәд, гурбуу ниген Бурханду итәгекү мөн чи.

А, амарак минн, сонос ода.

Эцеге Бурхан ямаран, Бурхан Көбүүн чиги тәймә, Аб-арююу Амисхал чиги тәймә мөн. Эцеге Бурхан кезәәдү болба чиги байкәән, байдак, байхү мөн; Бурхани Көбүүн чиги кезәәдү болба чиги байкәән, байдак, байхү мөн; Аб-арююу Амисхал чиги кезәәдү болба чиги байкәән, байдак байхү мөн. Эцеге Бурхан гексен үнүн Бурхан мөн, тәре агуу

гүүн мерген цецен ухаата, хамукгинги чидакчи, агуу йеке буюнта, агуу йеке хайран ибйялтә, дээрә уга дээдү агуу аб-арююн мөн. Бурхани Көбүүн чиги тэйме, Аб-арююн Амисхал чиги тэйме мөн. Энә гурбуулан ниген Бурхан, зүкгәр гурбун Бурхан биши. Энә ягәд эйме болна, бичигә суру, энәни Аб-арююн дээдү Бурхани йеке нуубчи мөн, гакцахан Бурхан Бейени үүни ангхараджи медэдәк. Мани үрүд эцеге экеесү төрөцегәнә, Бурхан—Көбүүн тэйгеджи төрөдөк уга; энә ягәд тэйме болна, энәни Бурхана аб-арююн йеке нуубчи мөн; түүни гакцахан Бурхан Бейени ангхардак. Аб-арююн Амисхал Бурханаасу гархуларан, күүни аманаасу гаракчи кийля адали гардак уга, энә юн гед тэйме болна, ниге чиги күүн үүни дәрәәсү ямарагини келджи чидаху уга; энәни Бурхана йеке аб-арююн нуубчи мөн;—Бурхан гакцаран үүни ангхарджи медэдәк мөн. Дээдү йеке Бурхан бидэндү ямбар дүнгәгәр Эберяәни арююн шаджини номдан иледкесен билә, зүк түүнини бидә медәнә бидә. Эзен Бурхан арююн номдан бидэндү зарлик болхуларан:—Би Эзен Бурхан мөн,—Эцеге,

Көбүүн, Аб-арююн Амисхал гурбуулан; гурбун нигуурта гакцахан Бурхан мөн, мухурдаши уга ухаата, мухурдаши уга агуу чиндалта, мухурдаши уга болон сүүл чиги уга ибәл хайртә. Хамукгинги медэдәк, хамукгинги үзүдүк, хамукгинги соносодок, хама чиги байдәк, окторгу газар хоюранги дүүгүдүк, үнүн чиги заргата Бурхан мөн, пойодуудин дээрә Эзен-Нойон Бурхан, хадуудин дээрә Хан Бурхан мөн.

Энгеджи итәген шүтүджи келе: Эцеге, Көбүүн, Аб-арююн Амисхал болдок, гакча Бурханду итәгенә би, Эцеге, Көбүүн Аб-арююн Амисхал болдок оро гакча Бурханду алдар-нәрен-цоло болтуга.

А, амарак мини, ода сонос.

Эцеге Бурхан, Көбүүн Бурхан, Аб-арююн Амисхал Бурхан, энә гурбун нигуурта Бурхан, окторгу, газар болон күмүн амитаинги заягад, күүндү оюн ухап, келе чиги өгөкөсүн мөн. Бурхан күүндү уха болон келе чиги өгөкөсүн учирин:— үнүн Бурханги тәре күүн медәк санаджи, Түүндү ицаджи,

Түүни номини йосар ябутуга геджи өгөксүйн мөн. Тэйгебе чиги күүн Бурхани зарлик ном эбдэджи, нүүл, килинце кебе. Мөн тэре нүүл килинцесөү күмүни укту олон анги гем обочни, муу хуби кишик болон, үкүлини бейени чиги ирексен мөн.

Үкүксүйнәәнән хойно, нүүл килинценән эркәр кен болба чиги Бурхани оронду үлү гарчи чидаху дээрэ, дээдү йеке Бурхани зарган күчәр, хамук амитаң цугар үргүлджидү тамуду зололонг чиги элекү билә; болба чиги, Эзен Бурхан тэре хамук килинцетә амитасинги әйме элдэб йеке эоболонгаа сүни итэлгүкүдү дурун таалал ангхарад, газар дәлекәдү Эберәәни оро такца төрөкчи Көбүүгән заларуулун илгәәджи ангхарба. Тэре цакту, аб-арююн, номгон түүб, Бурханаасу аюдак буюнта Окон Марія бәйкәән. Аб-арююн Амисхал тэре Окон дээрэ бууксун цакту, түүни доторо Бурхани Көбүүн заларан ороджи анхаран төбөрә. Бурхани Көбүүн түүни доторо заларад, күмүн болба. Бурхани Көбүүн тэре Оконаасу, залуу уга Бейесүни, Аб-арююн Амисхалар дамджиджи төрөбә. Тәгәд тэре күмүни төрөл абаксан

цакту, Түүндү Иеус Христос геджи нэрэ
 өргөбä.

Бурхани Көбүүн Иеус Христос күмүни
 төрөл абад, гучин гурбун джилдү байксан;
 тэре цактан, Иеус Хрисос гакцахан үтереп
 гем өбөчини эдэгеегед, үкүкеудинги амида-
 руулад, үнүн Бурханги тапиджи медэкүдү
 сургуджи, Түүни зарлик номинги чиги күңä-
 күүги сургуба. Түүнääсү ондан, баса Бур-
 хани Көбүүн Иеус Христос, хамук улус ами-
 тани цугаргани ии килинице Бейедән абчи,
 хара саната муу хорта улусини гарту Бейен
 ураран, тэре улусини килинцән төлädү
 кбб. Тэре хорта улус Бурхани Көбүүнги крест
 дээрэ зобоба. Иеус Христос, мани килинцән
 төлädү, Эберäни арююн цусан асхаджи, өддө
 болджи өнгөрөбб;—өнгөрөкесүнääнэи хөйиө,
 Иеус Христос, гурбудукчи өдөртүни амидар-
 ба, дочин хонок өнгөрөкесүни хөйиө, Иеус
 Христос дэкси окторгуду халиджи залара-
 ба. Тэйме болба чиги, Иеус Христос хамук
 амитан улусин зарга кекär дакиджи октор-
 гаасу газарту бүкүлү хамук алдартаган за-
 ларджи ирекү. Тэре цакту хамук үкүкесүн
 улус тооту цугар амидараджи бөсху. Үнүн

Бурханду мөнәр сәйнәр итәгекчи улусе болон, Түүни арююн номіни йосар ябуксан улусе, тәре цакту Иеусе Христосла хамдан Бурхани таралангини оронду ороху. Зүгәр үңүн Бурханду эсе итәгексен, хорта муу хара саната улусе, унтарши уга галду до-рокдаджи, үргүлджидү тэндән зоболонг эд-лекү мөн.

А, амарак мини, ода сонос.

Бурхани Көбүүн Иеусе Христосе, мани килинцесинги Бейедән дааджи абад, мани төлә Эберәни седкиши уга үнүтә амишинән арююн цусан асахан окчи өнгөрөкөөн мөн.

Бурхан Эцеге Түүүндү крестәр дамджи-джи, үңүндән итәгекчи улусту Иеусе Христо-сини төлә болон, Түүни зоболонг эдәльджи үкүкәүни чиги төләдү, килинцесәни табиджи өгөдөк мөн. Көбүүн Бурхан Иеусе Хри-стосини аб-арююн цусун бидәнинги хамук килинцә тотаасу мани цугаргасуни цебер-дуулджи гетәлгедәк. Сәйнәр мөнәр итәгекчи крест зүүкәүн улусинги Аб-арююн Амнехал хамук сәйи юманду цугаргадуни сургудак.

Исусе Христосту итэген шүтүкчи улусту Аб-арююн Амисхал амар амугуулан болон, Бурхани аб-арююн цок джибхаланг хайрәлдәк мөн. Исусе Христосту шүтүн итәгекчи улус, эберәни хайрәтә эцеген ямаран кебәр санадак, тәре мету үнүн Бурханги чиги тәйгеджи санадак. Исусе Христосту үкүкүдән чиги итәгексеп улус, үкүдүк уга, зүгәр эберәни Бурхан Эцегедән окторгугини оронду ородок мөн. Тәндә тәдән үргүлджидү өббчии уга, гүмдүл уга, шүүл килинцә уга, цер-цебер амар амугууланг байхү дээрә Кө-рүүн Бурхан Исусе Христосту адали, үнүн Бурханги халәәджи үзүджи байхү мөн.

А, амарак мини, сонос ода.

Аб-арююн Амисхал Исусе Христосту итәген шүтүкчи улусиинги үнүн Бурхани зарлик номини йосар ябухуинги сургудук. Бурхан Эберәни арююн номдан итәгекчи улус хамукту цугаргаду зарлик болхуларан: 1) Би чини Эзен Бурхан чини мон Би, Надаасу онгдан чамду баса онгдан бурхан бичигә болтуга; 2) онгдан бурхадини дүрсү кеджи, тәдәндү бичигә мөргөкү; 3) эберәни Эзен

Бурхани нэреиги дими керек үгэгэр бичиггэ дурду; 4) Эзеп Бурхани өдөрмүүдиги сүзүктэгэр күндүтү; 5) эцеге экән болон, эзеп хаган, Бурхани хуваргуудиги болон, али чиги ахалакчисиги цуктунн күндүлү; 6) күү бичиггэ ала; 7) тачал бичиггэ үүске; 8) хулха бичиггэ ке; 9) ийр кепиги болба чиги бичиггэ муудха; 10) жөндү болба чиги юмандани ийр үлүү бичиггэ үзе, доторан седкилдан ямаран болба чиги муу сана бичиггэ бари.

Баса Бурхан бидэндү келкүлären:—хамук Бурхани зарлик номаасу эрке-ни,—үпүн Бурхандан хамук ухагаран, хамук гол зүркээрән болон, бүкүлү амин сүнүсәрән чиги энгкерле. Энэ номасу онгдан баса ниге зарлик тардак:—али чиги күмүиги эберәни бейелären адали энгкерле. Аб-арююн Амисхал сәйн мөнәр итәгедәк күмүндү энэ номин йосар ябухудани күчин чидал хайралдак.

А, амарак миши, сонос ода.

Үпүн Бурханду итәген шүтүджи гурбун нигуурта гакца Бурханла ниледжи, бидән

баса Бурхани Эке Аб-арююн Окон Марія дурдуна бидэ. Тэре Бурхан биши болба чиги, Аб-арююн Амисхалини күчии-йер, залу уга Бейесүнү түүнээсү Бурхани Көбүүн төрөкөсөн мөн. Учир түүгяр, Аб-арююн Окон Марія Бурхани Эке геджи нэрәкдәкдәк мөн. Бурхани Экеиги болон, окторгу дээрә байдәк, Бурханду тасакдаксан арююн улусиинги чиги мани төләдү Бурханду мөргөтүгә, Бурхани адистид-йер болон, Бурхани агуу йеке күчии-йер чиги бидәндү тусултуга геджи, — тәдәниинги цугаранги дурдуна бидэ.

Арююн зурук шүтәсiин дүрәүдiин өмнө зокчи байгәд, үнүн Бурханду мөргүнә бидә. Амарак мини, медә:— арююн дүрәүтә шүтәс дэгәд олон, зүкгяр гурбан нигуурта Бурхан ниген. Арююн дүрәүтә шүтәс Бурхан биши; тәре арююн зургууд шүтәсiин дүрәүндү бидә Иисус Христосiин дүрәү болон, баса чиги Бурханду тасакдаксан, ода окторгу дээрә байдәк олон арююн улусiин дүрәү үзүцегенә бидә. Чи чиги тәре шүтәсiин дүрәү халиджи байгәд: намаинги Бурхан үргүлджидү үзүджи байгәд: камаинги Бурхан үргүльджидү узуджи чиги байнә, соносоджи чиги

байна, геджи сана. Тэгэд седки:—Тэре минн
Эцеге Бурхан мон, энэ цакту дээрэ октор-
гуду чиги байна, доро газар дээрэ чиги
надла хамту эсе үзүкдэкчэр байна, геджи
сана.

Ода, амарак минн, үнүн Бурханду шү-
түн мөргүкән саруя. Бурханду мөргөджи
байхуларан, чикидән, сергеленг кебар сайн
эмән зокчи, ухаган тэйген эйген дэндэгү-
лцүлүүл уга. Бурхан нан тала халәджи анг-
хараджи байна, би ода Эзеп Бурхан өмнө
зокчи байкәән минн, энэ геджи, седки.

Ода сонос, амарак минн.

Бурхан Кобүүн Исусе Христос, минн нүүл
килицесинн төләдү үкәд, үкүкәсүнәәнән хөй-
нө гурбудукчи өдөртән амидараджи босок-
сон мөн. Чи чиги крест зүүкүләрен, Исусе
Христосла хамдан али чиги кексен муу
нүүл килицедән үкәд, тэйгед али хамук
сайн буюнта үйлес кекүдү амидарху чи.
Учир түүгәр, крест зүүкәсүнәнгинн хөйнө,
чамду кербә муу ухан доторо чинн ородок
болхуни, би энә килинце юн гед кекү би?

Крест зүүкүләрөн, би килиндән төлө үкүк-сүн эсе билүү би, геджи сана. Бурханду мөргүкүдән болон, эсе геджи уга ядуу күмүндү тус дамджик күргүн кекү цактап, чи дару уга болод байхуларан, доторан бейедән сана:—юн гед би залхурана би, буюнта үйлән учирту кирселексен эсе билүү би, тэгэд тэре крест зүүкүләрөн, али чиги сәйн буюнта үйлесини төлө Исеус Христос Бурханла амидараджи босоксон эсе билүү би, геджи сана.

Эрлик номин ханаасу эсе геджи сатана-аасу хагацап нуу-ю чи?

Шулман үйлесинги окрон нуу-ю чи?

Муу итәгел уга номан окон нуу-ю чи?

Шулман үйлес гексен:—аркидаху, тачя-ху, хулха кекү, хорту муу сана күүндү күсүкү, күмүндү хорта ябудал кекү, залхур-ху, худал хуурмак келкү, Бурханги эсе санаху үйлес мөн.

Сатанагаасу хагаца-ю чи?

Али муу итәгел номинги хаяба-ю чи?

Үнүн Бурхан Исеус Христосла ханилджи шиллиүү-ю чи?

Үнүн Бурхан Иеусе Христосла ханилджи
ниңлебе-ю чи?

Сонос, амарак мини.

Би чаманги арююн тосон, мирәр түркү-
кеүн цакту, Аб-арююн, йеке ибаалта Бурха-
ни Амисхал чини доторо ороджи шинггер-
кү мөн.

6011

А, амарак мини, сонос.

Мани Эзен Бурхан Иеусе Христос хамук
амитан улусини цугаргани нүүл килинцеси-
ни Бейедан абчи ангхараксан мөн. Бурхан
Иеусе Христос мани төлә зоболонг эдэлен
үкүн геджи ябухудан, Тэре Эберяйни инак
амарагуудтаган сүлһин асхани зоглуур үй-
ледкүдән. Эберяйни арююн мутуртан өдө-
мөк абчи ангхарад, адислад, әрүүләд, ху-
гулад, Эберяйни шебинэртән өкүләären, зар-
лик болба:—абактан, идэктүн, — энэ, тани
төлә килинцетән оркуулхуду хугулуулджи
байхү, Мина бейе махмуд мөн, гебе. Ямаран
кебәр Иеусе Христос зарлик болба, мөн тэ-
ре кебәр болба;—арююн өдөмөк Иеусе Хри-
стосини аб-арююн махмуд болба. Иеусе Хри-

стосіин шебинэрни, Түүни арююн мутураасу аб-арююн махмудини абчи күртүн эдлебе. Дарууни, Иеусе Христосе джүзүліни ундута (чагарта) аага абад, түүни адислад, шебинэртан келкүдән: үүнээсү цуктуну ууктун,— зинэ, тани тусту болон онгдан чиги олон күмүн амитани чиги тусту килинцеси-ни оркуулхуни төлә, асхаруулджи байхү, Мини цусун мөн геджи зарлик болба. Эзен Бурхан ягаджи зарлик болба, мөн тэре кебәр, тэре ундун, Иеусе Христосе Бурхани арююн цусун болба, Иеусе Христосини шебинэрни Түүни арююн мутураасу Түүни аб-арююн цусунду күртүн эдлебе.

Тэре цакту, Иеусе Христосе зарлик болба:— халаджи байцагатаң өдөгә би ягаджи кеджи байна, мөн тэре кебәр, орчиланг чилекү цак күртүлү, итэрекчи улусту кекдэкү болтуга. Кен чиги крест зүүкчи күмүн, Мини махмуд эдледжи, Мини цусу чиги уутуга гебе. Мини аб-арююн махмуд эдлексен, Мини аб-арююн цусу ууксан күмүн, Мини герел доторо надла хамту байхү мөн. Би чиги түүни доторо байхү мөн, геджи зарлик болба

А, амарак мини, сонос.

Ода чи Эзен Бурхан Иеус Христосини аб-арююн махмуди-ни эдледжи, аб-арююн цуси-ни ууху чиги болба чи. Үүни хөинө, чи Аб-арююн Амиехалини хобул (ордо харши) болджи, Эзен Бурхан Иеус Христосини арююн Церковини ниге күмүн-ни болба чи. Учир үүгәр, чи кинамгагар бәйхү йосуа, эберәни бейе махмудан болон сүпүсәи чиги али чиги нүүлтү килинцеесү кичаджи, Бурхани зарлик номини йосар ябуху мөн чи. Үүни төләдү Эзен Бурхан Иеус Христосту, Тәре чамду тусултуга геджи, мөргүн залибаран келкүләрен: а, мини Бурхан Иеус Христос, Абуракчи Бурхан мини а, би Чамду итәген шүтүнә би, би Чамду ицана би, бүкүлү бейен-цугараги-ни Чамду бариба би. Чамду залибаран мөргүнә би: нада Эберәни аб - арююн махмудтан болон Эберәни аб-арююн цусундан күртүджи хайрала. Намаиги цебердүүл, мини доторо орон үйләд, мини доторо бәйн залара, намаиги али биеү сәйн юманду сургу, намаиги батаруул, али чиги муу үйләәсү намаиги холдуул; тәгәд,

үргүлджи мөнгөбидү наманги бичигә орко.
А, мини Бурхан Исеуе Христосе, би Чини
аб-арююн цусунду Чини күртүджи аршала-
ба би. Чамду алдар-пәрен, Чамду алдар-пә-
рен, Чамду алдар-пәрен болтуга.

Учен. Зпр (2003)

